

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ennallistamissuunnitelman ja vesien- ja merenhoidon yhteensovittaminen

Turo Hjerppe, Saara Bäck YM
Teemaryhmä 2

Vesien- ja merenhoito

- Perustuu lakiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004)
 - Vesipuidedirektiivi (2000/60/EY) ja meristragiapuidedirektiivi (2008/56/EY)
- Vesien- ja merenhoidon suunnittelu yhteensovitetaan toisiinsa ja tulvariskien hallinnan kanssa
 - Laaja sidosryhmien osallistuminen valmisteluun alueellisissa yhteistyöryhmissä koko prosessin ajan
- Vesienhoidon lähtökohta on
 - Vesienhoitoalueet, joille ELY-keskukset laativat ehdotukset vesienhoitosuunnitelmiksi, jotka valtioneuvosto hyväksyy
 - Tavoitteena saavuttaa kaikkien pinta- ja pohjavesien hyvä tila eikä niiden tila saa heikentyä
- Merenhoidon tavoitteena saavuttaa meriympäristön hyvä tila
 - Suunnitelma koskee koko Suomen merialuetta

VHS: Hyvän tilan tavoite (+ poikkeukset)

1. Vesienhoidon TPO:t
Ohjauskeinot
- VHS: kaikki paineet
 - MHS: rehevöityminen, haitta-aineet, jne.?

Indikaattori/
Mittari

VHS TPO 2022-2027
aluetoimenpiteet

Yhteensovitetään
alueella

Tarkistus:

- Mitkä toimet pitää poistaa/uusia/lisätä
- Missä toimissa mitoitusta/tavoitetta pitää tarkistaa

Yhteinen "tutkimusohjelma"?

Indikaattori/
Mittari

2. Merenhoidon TPO:
Ohjauskeinot
- MHS spesifit kuvaajat
 - Merialueen paineet

Indikaattori/
Mittari

MHS **uudet** aluetoimenpiteet

- Valuma-alueet (esim. roskat)
- Merialueen toimet (esim. ennallistaminen, kunnostukset)

MHS: ympäristötavoitteet

Paineet

Vesiin ja meriin kohdistuvien paineiden vähentäminen on ennallistamista

- Vesi- ja meriluontotyyppien tilaan vaikuttavat samat paineet, jotka on tunnistettu vesien- ja merenhoidossa vesien tilaa heikentäviksi tekijöiksi
 - Maa- ja metsätalouden ravinteiden hajakuormituksesta johtuva rehevöityminen
 - Turvemaiden maankäytöstä johtuva tummuminen (ojitukset)
 - Vesirakentamisen vaikutukset (säännöstely, esteet, jne.)
 - Ilmastonmuutoksen vaikutukset
 - Vieraslajien massakasvustot
 - **mereisten elinympäristöjen ennallistamisessa on huomioitava valuma-alueen ennallistaminen ja rannikkovesien ennallistaminen**

Suomessa tehdään jo paljon vesien- ja meren tilan parantamiseksi – toimet tulee skaalata

- Vesien ja merenhoito ovat tärkeitä kulmakiviä ennallistamisasetuksen toimeenpanossa
 - Ennallistamisasetuksella toimeenpanon myös vesipuitedirektiiviä ja meristrategiadirektiiviä
- Suomessa tehdään jo merkittäviä toimia luonnon tilan parantamiseksi esimerkiksi valtion rahoittamissa Helmi-, METSO-, Ahti- ja NOUSU-ohjelmissa sekä eri hallinnonalojen ympäristötoimin.
- Tulevaisuudessa EU-rahoitusinstrumenttien rahoitusta voidaan käyttää ennallistamistoimenpiteisiin

VHS ja MHS yhteensovittaminen ennallistamissuunnitelman kanssa

- Pääosin vesien- ja merenhoitosuunnitelman tulisi kattaa toimenpiteet esimerkiksi rehevöitymisen ehkäisemiseksi tai hymo-muutosten vaikutusten lieventämiseksi
- Sisävesillä vesimuodostumaksi rajatuissa vesimuodostumissa myös vesimuodostumakohtaiset kunnostustoimet pitäisi pääsääntöisesti olisivat linjassa ennallistamissuunnitelman kanssa
 - Osalla luontotyypeistä ennallistamissuunnitelmassa tarpeen esittää täydentäviä toimenpiteitä (esim. pikkujoet ja purot, sekä pienialaiset kalkkilammet, jne.)
- MHS-kuvaaja luonnon monimuotoisuus + pohjan koskemattomuus = ennallistamistavoitteet merialueella?
- Lajisuojelelun kannalta tarpeelliset ennallistamistoimet ennallistamissuunnitelmaan?
- **Yhteistyö ja vuoropuhelu ennallistamisen teemaryhmien 1 ja 2 sekä VHS-MHS toimenpideohjelmien valmistelun välillä tärkeää ja järjestettävä**

Sisävesiluontotyypit (LD) ja pintavesityypit (VHS)

- **Karut ja kirkasvetiset järvet (3110)** - Vastaavuus vesienhoidon vähähumuksisiin pintavesityyppeihin. Suurten järvien suojelutasoarvio perustuu ekologiseen luokitukseen. Paljon alle 0,5km² järviä, joiden tila tuntematon.
- **Kalkkijärvet ja –lammet (3140)** -Vastaavuus vesienhoidon pintavesityypittelyn runsaskalkkisiin järviin lukuun ottamatta Kittilän sahalehtijärviä (Stratiotes-järviä) ja Kainuun eteläpuolisia järviä
- **Luontaisesti runsasravinteiset järvet ja lammet (3150)** -Vastaavuus vesienhoidon runsasravinteisiin järviin, lisäksi luontotyyppiin on sisällytetty myös Kainuun eteläpuoliset runsaskalkkiset järvet ja Kittilän sahalehtijärvet
- **Humusjärvet ja –lammet (3160)** -Vastaavuus vesienhoidon humuksisiin ja runsashumuksisiin järvityyppeihin.
- **Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210)** -Jokireitteihin on luettu arvioinneissa virtavedet, jotka eivät ole voimakkaasti muutettuja ja joiden hydro-morfologinen tila on erinomainen tai hyvä
- **Tunturijoet ja –purot (3220) ja Pikkujoet- ja purot (3260)**

Photo: Mats Westerbom

Huomiot luontotyyppien suhteesta

JOKISUISTOT:

- Lähes puhtaasti pehmeän pohjan luontotyyppejä
- Useita kytköksiä putkilokasviluontotyypeihin

RANNIKON LAGUUNIT:

- Infralitoraalin luontotyyppi
- Putkilokasvityyppejä hiekka- ja mutapohjilla
- Ei kovaa pohjaa

KAPEAT MURTOVESILAHDET:

- Vain muta- tai sekapohjilla
- Vain putkilokasvityyppejä

HARJUSAARET:

- Vain hydrolitoraalin luontotyyppejä
- Kallio- ja lohkareluontotyypit, hiekka-, sora- ja sekapohjat

ULKOSAARISTON LUODOT JA SAARET:

- Vain hydrolitoraalin luontotyyppejä
- Sora-, kallio- ja lohkareluontotyypit

JOHTOPÄÄTÖKSIÄ:

- Mikään LDir-luontotyyppi ei täysin määrity Liitteen 2 luontotyypeillä
- Kaikki LDir-luontotyypit on arvioitu osana luontodirektiivin raportointia
- Harjusaaret ja Ulkosaariston luodot ja saaret ovat pääosin terrestrisiä luontotyyppejä.

Asetuksen meriluontotyytit

- Meriajokasniityt
- Makrolevämetsät
- Simpukkapohjat
- Alle 1000m pehmeät pohjat